

**Міністерство освіти і науки України**

**Національний університет**

**«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»**

**Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права**

**Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування**

**Київський національний університет імені Тараса Шевченка**

**Кафедра фінансів**

**Національний інститут стратегічних досліджень**

**ХНУМГ ім. О. М. Бекетова**

**Білостоцький технологічний університет (Польща)**

**Університет прикладних наук (Литва)**

**Університет ISMA (Латвія)**

**«1 грудня 1918 р.» Університет Альба Юлія (Румунія)**

## **ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ**

**VIII Міжнародної науково-практичної конференції**

**«ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА:**

**ДЕРЖАВА, РЕГІОН,**

**ПІДПРИЄМСТВО»**

**16 травня 2024 р.**

**Полтава**

**2024**

## **Секція 2. БЕЗПЕКООРІЄНТОВАНЕ ІНФОРМАЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ В КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ**

---

---

**УДК 331.5**

*Кулик Вікторія Анатоліївна,  
доктор економічних наук, професор,  
Національний університет «Полтавська політехніка  
імені Юрія Кондратюка» (Україна)*

### **РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ДИГІТАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ<sup>4</sup>**

В умовах воєнного стану, який продовжується на усій території України з 24 лютого 2024 року звичний режим діяльності для більшості працівників підприємств та організацій змінився. Під час виконання своїх посадових обов'язків працівники потребують не лише своїх спеціальних професійних знань, а й значної кількості «м'яких» навичок, таких як емоційний інтелект, персональна економіка, тайм-менеджмент, мистецтво командотворення та навички безпечного поводження у цифровому світі. Розвиток цифрових навичок персоналу підприємствам та організаціям доцільно проводити із використанням змісту таких документів як Рекомендація Ради Європи щодо ключових компетентностей для навчання впродовж життя та DigComp 2.2: Система цифрової компетентності громадян [1, 2].

---

<sup>4</sup> Materials prepared as part of the project «Formation of the personality development strategy in the digital educational space: Ukraine-EU. ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH». Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Європейська система цифрової компетентності громадян, відома також як DigComp, є інструментом підвищення рівня компетентності громадян у галузі цифрових технологій. Система DigComp була вперше оприлюднена у 2013 році й стала орієнтиром для багатьох ініціатив із цифрової компетентності як на загальноєвропейському рівні, та і на рівні держав-членів ЄС. У DigComp 2.2. наведено приклади застосування системи DigComp на європейському, національному і регіональному рівнях. Цифрова компетенція є однією з ключових компетентностей для навчання впродовж життя. Вперше вона була визначена у 2006 році була визначена у 2006 році, а після оновлення Рекомендації Ради Європи у 2018 році вона звучить наступним чином: «Цифрова компетенція передбачає впевнене, критичне та відповідальне використання та взаємодію з цифровими технологіями для навчання, роботи та участі в житті суспільства».

У документі DigComp 2.2: Система цифрової компетентності громадян зазначено п'ять видів цифрової компетенції, які потім деталізуються на підвиди. Відповідно до європейського законодавства цифрова компетенція включає:

– інформацію та інформаційну грамотність (1) перегляд, пошук, фільтрування даних, інформації та цифрового контенту; 2) оцінювання даних, інформації та цифрового контенту; 3) управління даними, інформацією та цифровим контентом);

– комунікацію та співпрацю (1) взаємодія за допомогою цифрових технологій; 2) обмін за допомогою цифрових технологій; 3) залучення до громадянства за допомогою цифрових технологій; 4) співпраця за допомогою цифрових технологій; 5) нетікет; 6) управління цифровою ідентичністю);

– створення цифрового контенту (1) розвиток цифрового контенту; 2) інтеграція та переосмислення цифрового контенту; 3) авторські права та ліцензії; 4) програмування);

– безпеку (1) захист пристроїв; 2) захист персональних даних та приватність; 3) захист здоров'я та самопочуття; 4) захист навколишнього середовища);

– вирішення проблем (1) вирішення технічних проблем; 2) визначення потреб та технологічних рішень; 3) творче використання цифрових технологій; 4) ідентифікація “білих плям” у цифровій компетентності).

В умовах воєнного стану інформаційні атаки стають постійним фоном у якому функціонує суспільство. Вони спрямовані на те, щоб послабити моральні і матеріальні сили супротивника та посилити власні. Метою інформаційних атак є спотворення інформаційних потоків і процесів прийняття рішень. Інформаційні атаки здійснюються на рівні особистості, підприємства чи організації, країни в цілому. Цифрова компетенція працівників підприємств та організацій зменшує вразливість окремих індивідів до інформаційних атак ворога [3, 4].

Інформаційна грамотність передбачає, що працівники підприємства чи організації здатні самостійно відшукувати цифровий контент, давати критичну оцінку його змісту та приймати рішення на його основі, які б не наносили школи та підтримували діяльність у правильному напрямі. Наразі, державні органи заборонили перегляд та використання контенту держави-агресора українській аудиторії. Таке рішення спрямоване на зменшення впливу ЗМІ країни-агресора на громадян України. Комунікація та співпраця як один із видів цифрової компетентності на підприємствах та організаціях застосовується шляхом впровадження інформаційних систем управління. Долученість працівників та співробітників до цієї системи забезпечує якісну комунікацію між ними, а також економить час, що витрачається на виконання ними посадових обов'язків. Корисними інструментами у цьому напрямі є внутрішні канали комунікації такі як корпоративна пошта чи месенджери, а

також масиви документів до яких працівники мають спільний доступ. Створення цифрового контенту в умовах воєнного стану має вирішальне значення. Одним із інструментів, який було використано українськими державотворцями, спрямованим на захист українського контенту було введення обов'язкового використання української мови для усіх комерційних проєктів у мережі. Цей крок був вдалим, оскільки став однією із передумов насичення уанету якісним україномовним контентом та популяризації національної ідентичності. Цифрова безпека є важливим елементом цифрової компетентності в умовах воєнного стану. Заборона використання частини інтернет-ресурсів на робочих місцях окремих установ та організацій перешкодила потенційним витокам конфіденційної інформації. Ідентифікація «білих плям» у цифровій компетентності дозволила працівникам та співробітникам підприємств та організацій зконцентрувати свою увагу на більш поглибленому вивченню цифрової грамотності.

Такий підхід, забезпечив підприємствам та організаціям наявність більш кваліфікованих працівників, які мають більш обширні та ґрунтовні знання у сфері цифрових технологій.

### Література

1. Vuorikari, R., Kluzer, S. and Punie, Y., DigComp 2.2: The Digital Competence Framework for Citizens, EUR 31006 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2022, ISBN 978-92-76-48882-8, doi:10.2760/115376, JRC128415.

2. Council Recommendation on Key Competences for Lifelong Learning, 22 May 2018, ST 9009 2018 INIT. URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/297a33c8-alf3-11e9-9d01-01aa75ed71a1/language-en>

3. Kulyk V. Areas of digitalization of the Ukrainian economy aimed at supporting e-business. *Проблеми раціонального використання соціально-економічного, еколого-*

*енергетичного потенціалу України та її регіонів: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції ГО «ІЕЕЕД», (15 лютого 2023 року), м. Луцьк: ФОП Мажула Ю. М., 2023. 177-181.*

4. Кулик В.А. Цифровізація економіки та її вплив на підприємницьку діяльність. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: сучасні виклики: збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної інтернет конференції (м. Полтава, 5-6 жовтня 2021 року). Полтава: ПУЕТ, 2021. С. 95-98.

**УДК 338**

*Valibayli Ayshan Rovshan,  
teacher  
Baku State University (Azerbaijan)*

## INNOVATION AND ICT I ARE HELPFUL FOR THE PROGRESS OF ENTREPRENEURSHIP

Entrepreneurship is the process of designing, launching, and running a new business venture. It involves identifying opportunities, taking risks, and creating value through innovation, often with the aim of making a profit. Entrepreneurs are individuals who initiate and manage these ventures, often by organizing resources such as capital, labor, and technology to bring their ideas to fruition.

Innovation that focuses on solving real-world problems, disrupts existing markets, or creates new ones can be highly beneficial for entrepreneurship. Technologies like AI, blockchain, and renewable energy offer ample opportunities for entrepreneurial ventures. Additionally, innovations in business models, such as subscription services or peer-to-peer platforms, can also spur entrepreneurship by enabling new ways of doing business.